

Nacionalna razvojna strategija – još jedan neprovediv, razočaravajući dokument

Piše: dr. sc. Mirjana Matešić

NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA

Nacrt prijedloga Nacionalne razvojne strategije
Republike Hrvatske do 2030. godine

[Nacionalna razvojna strategija](#) rađena je tri godine, temelji se na 16 podloga koje je za potrebe izrade Strategije izradila Svjetska banka te je na njenu izradu ukupno potrošeno 32 milijuna kuna. Kada čujete informacije, zaključit ćete kako se radi o, u najmanju ruku, solidnom dokumentu. Iako zbog prethodnih iskustva, nove strateške dokumente RH čitam niskih očekivanja, ipak me nacrt Nacionalne razvojne strategije 2030 uvelike razočarao.

Kako sam u posljednjih nekoliko godina, u vrijeme trajanja izrade Strategije, bila u kontaktu s njenim izrađivačima, u više navrata sam uvjeravana da će se razvojna strategija temeljiti na Ciljevima održivog razvoja UN-a (COR). Kao organizacija, HR PSOR se već gotovo 25 godina zalaže za razvoj temeljen na načelima održivosti jer jedino to i ima smisla u svijetlu svjetskih trendova, važnosti borbe protiv klimatskih promjena, Europskog zelenog plana. Bilo kakav razvoj koji u sebi nema sadržane kriterije održivosti, ugljične neutralnosti i resursne učinkovitosti ne može se niti smatrati razvojem već pukim nazadovanjem. No Strategija je sukladno mojim strahovima propustila razumjeti i integrirati Ciljeve održivog razvoja. Umjesto toga COR se prvi puta spominju na str. 96 da bi se još jednom pojavili na slici Dodatka 3 na 135. od 143 stranica Strategije gdje su samo načelno, grafički prikazane veze između strateških ciljeva Strategije i ostvarenja COR.

Pri tome se ni na koji način autori nisu potrudili objasniti kako će Strategija doprinijeti ostvarenju 17 COR te koji su pokazatelji kojima će se pratiti ta provedba.

Na žalost, upravo zbog nedostatka uvažavanja i razumijevanja utjecaja planiranog razvoja na održivi razvoj, ova Strategija je manjkava i nije dorasla vremenu u kojem živimo i razvojnim izazovima koji nas očekuju u narednom desetljeću. Strategija, kao i mnogi strateški dokumenti prije nje, definira razvoj gospodarstva po načelu business-as-usual, da bi, sukladno trendovima dodala nekoliko zasebnih poglavlja u kojima su nasumično nabacani termini održivosti, ne povezuju ih sa stvarnim procesima, aktivnostima ili projektima gospodarskog razvoja, što ukazuje da autori u stvari ne znaju što bi s njima niti razumiju kako razvoj temeljiti na održivosti.

Odnos rasta i razvoja

U uvodnom dijelu, Strategija govori o razvojnim potrebama i razvojnim potencijalima te o produktivnosti faktora proizvodnje kao temelju za održiv rast. Autori ne prepoznaju razliku termina rasta i razvoja, ne razumiju prednost kvalitativnog razvoja u odnosu na kvantitativni rast, potrebu za razdvajanjem procesa stvaranja vrijednosti od procesa potrošnje resursa i energije, kao paradigme održivog razvoja u odnosu na klasičan gospodarski rast.

Istovremeno se koriste pojmovi koji bi nas trebali uvjeriti da je Strategija u skladu sa Europskim zelenim planom. Spominje se zelena infrastruktura, biogospodarstvo, zeleno ruralno gospodarstvo, pametno i održivo gospodarstvo... Pojmovi nisu nigdje pojašnjeni tako da niti onim čitateljima koji se ovim temama stručno bave, nije u potpunosti jasno na što se misli. Primjerice, iz objašnjenja zelene infrastrukture u kontekstu urbanog razvoja, može se zaključiti da se radi o sadnji zelenih površina u gradovima.

Strategija obiluje nedovoljno dobro promišljenim rečenicama. Primjerice u jednom se trenutku izjavljuje da „Hrvatska mora ojačati svoj izvozni sektor jer iskustva drugih zemalja pokazuju da upravo sektori koji sudjeluju u međunarodnoj razmjeni robe imaju najveću produktivnost.“ Nije li stvar upravo obrnuta? Oni sektori koji su najproduktivniji sudjeluju u međunarodnoj razmjeni budući da su dovoljno konkurentni. Iz toga proizlazi da treba jačati produktivnost, a izvoz će onda doći kao posljedica. Na to Strategija nastavlja: „Rastući izvozni sektor i promjena njegove strukture prema proizvodima više dodane vrijednosti predstavljaju najveći potencijal hrvatskog gospodarstva za brži rast u narednom desetljeću.“ Mislim da je svaki komentar suvišan.

Razvojni smjerovi i ciljevi

Razvojni smjerovi Hrvatske dijele se u 4 smjera. Čini se prema autorima Strategije da ćemo posebno razvijati održivo gospodarstvo i društvo, a neovisno o njemu razvijati zelenu i digitalnu tranziciju te da ova dva razvojna puta nisu povezani odnosno jedina im je poveznica „ulaganje u ljude“.

Strateški razvojni ciljevi pri tome su samo dijelom razvojni. Primjerice, strateški cilj broj 3, bavi se stavljanjem državne imovine u funkciju. Očekivala bih da Strategija razvoja nudi nove, inovativne načine stvaranja vrijednosti i nove ideje za razvoj. Upravljanje imovinom nešto je što bi se samo po sebi trebalo razumijevati. Otprilike kao što se zamjena crijeva na krovu za glavu obitelji podrazumijeva i ne može se uspoređivati s novim radnim mjestom s ciljem višeg osobnog dohotka. Slično je s izrađivanjem međunarodnog identiteta Hrvatske. Identitet se gradi određivanjem razvojnog smjera. Naravno da kada se isti ostvari, potrebno ga je i komunicirati, no to samo po sebi ne čini razvoj i nije očekivan sadržaj Strategije razvoja. Slijede strateški ciljevi 6, Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji te 7, Sigurnost za stabilan razvoj. Demografija može biti samo posljedica pametnog razvoja. Odnosno pametnim razvojem, promijenit će se i demografska slika. Sva pažnja Strategije trebala bi biti usmjerena prema gospodarskom razvoju temeljenom na održivom razvoju. Niti pitanje sigurnosti nije razvojna tema. Naglasak Strategije treba biti na temama koje stvaraju vrijednost, a ne koje predstavljaju centre troška odnosno troše sredstva proračuna.

Općenito je tekst preopširan te objašnjava već više puta utvrđene činjenice što opterećuje Strategiju nudeći stranice bez sadržaja, čime se gubi bit. Tekst je trebao biti uskraćen nepotrebnih rečenica. Možemo zamisliti da bi tekst Strategije bez izjava kao npr. „aktiviranje većeg broja ljudi na tržištu rada omogućava značajan izvor mogućeg povećanja radne snage..“ bio puno jasniji i čitljiviji.

Nedostatan održivi razvoj razvojne strategije

Najvažniji odgovor koji bi Strategija trebala ponuditi jest način kako Republika Hrvatska planira razvijati gospodarstvo na načelima održivosti te ostvariti Ciljeve održivog razvoja i Europski zeleni plan. Najbliže odgovoru ponuđeno je rečenicom: „Ispunjavajući ciljeve tranzicije na niskougljični razvoj, zaštite okoliša i smanjivanja rizika od klimatskih promjena na način koji je sukladan provedbi Europskog zelenog plana, pridonijet će se postizanju klimatske neutralnosti i ispunjavanju ciljeva održivog razvoja iz Programa Ujedinjenih naroda za održiv razvoj 2030.“ Na žalost, bojim se da ovako načelan pristup neće ostvariti održivi razvoj Hrvatske. Na isti način pokrivena su i druge teme. Naime niti u jednom trenutku nije odgovoreno na pitanje kako, već su planirane aktivnosti objašnjene glagolima: poticati, jačati, razvijati, stvorit će se uvjeti... Tako su prioriteti na području energetske politike: promicanje energetske tranzicije; povećanje energetske samodostatnosti; uvođenje naprednih energetskih sustava; dekarbonizacija, uklanjanje i skladištenje i oporaba ugljikovog dioksida; istraživanje, razvoj i primjena novih tehnologija; ulaganja u čiste tehnologije povezane s vodikom; energetska obnova zgrada i suzbijanje energetskog siromaštva.

Naravno da će nam biti tumačeno kako se radi o strateškom okviru te da će on biti detaljno definiran putem operativnih programa. U Dodatku 4 dan nam je: „Indikativni popis akata strateškog planiranja kojima se podupire provedba strateškog okvira NRS-a“ koji se sastoji od 67 dokumenata koji bi trebali raspisati sektorske strategije, o operativnim planovima da ne govorimo. Procjenjujemo da će izrada ovih dokumenata u najmanju ruku trajati do 2030. godine.

Sve u svemu, neinventivan i sterilan dokument kojem nedostaje hrabrosti i odlučnosti da jasno utvrdi prioritete, podilazi mnogima, a ne određuje smjer, posebice, kako smo se nadali, prema održivom razvoju.

12. Konferencija o DOP-u i 13. Indeks DOP-a

Izvor: www.dop.hr

Prošlogodišnja, 12. konferencija o DOP-u zbog strogih epidemioloških mjera koje su na snazi održana je u nešto suženom obliku te je privremeno vraćena u jednodnevni format

U plenarnom dijelu 12. konferencije o DOP-u održan je okrugli stol na temu Europskog zelenog plana (EZP), strategije Europske unije, bitnom za razumijevanje okvira poslovanja iz perspektive održivosti u narednom periodu, kojeg će ovaj dokument u mnogočemu definirati. Nakon okruglog stola održana je 13. godišnja dodjela nagrade Indeksa DOP-a, a o tome tko su dobitnici već ste mogli čitati na našem portalu dop.hr. Na kraju programa održane su sesije stručno-znanstvenih radova koje su moderirali prof. dr. sc. Mislav Ante Omazić i dr. sc. Mirjana Matešić, u kojima je predstavljeno ukupno 17 radova čije sažetke ste također mogli pročitati u Zborniku sažetaka 12. konferencije o DOP-u objavljenom na dop.hr.

Na otvaranju Konferencije, ravnateljica HR PSOR-a, Mirjana Matešić izjavila je: „Zbog velike pažnje koju ove godine opravdano dobiva pandemija Covid-19, postoji opasnost da izgubimo iz vida veću i trajniju krizu koja nam prijeti, a to je kriza neodrživosti koja se prvenstveno, ali ne isključivo, očituje u klimatskim promjenama. Potrebno je zadržati dijalog i stvarati platforme koje će raditi na novim rješenjima, stvarati poticajno okruženje za razvoj eko-inovacija i pokrenuti transformaciju prema kružnom gospodarstvu i posljedično prema održivosti. Konferencija o DOP-u i ove godine je okupila ključne dionike i nastavila međusektorski dijalog o mjerama za ostvarenje Europskog zelenog plana i globalnih Ciljeva održivog razvoja. Osim toga, željeli smo kao i svake godine proslaviti najodgovornija hrvatska poduzeća, dobitnike Indeksa DOP-a i dati im zasluženu vidljivost, posebno jer su ovo vremena kad nam trebaju dobre vijesti“.

Za sve one koji se žele podsjetiti ili nisu mogli sudjelovati u 12. konferenciji o DOP-u i dodjeli nagrada Indeks DOP-a, to je omogućeno uz snimku cjelokupne konferencije na sljedećoj [POVEZNICI](#).

Cjelokupni osvrt na 12. konferenciju možete pročitati [OVDJE](#)

Obavještavano autore koji su na Konferenciji predstavili sažetke radova da je rok za predaju punih radova produljen do 15. veljače 2021. godine. [UPUTE AUTORIMA](#)

HVALA NA PODRŠCI!

GLAVNI+ SPONZOR

MESSER
Gases for Life

ZLATNI SPONZORI

AHEP

HiPP
Za najvrjednije u životu.

enna

INA

TELE2

telemach

GLAVNI SPONZOR

ATLANTIC
GRUPA

SREBRNI SPONZORI

dvokut-ecro.hr

HEINEKEN

ZLATNI+ SPONZOR

Zagrebačka banka
UniCredit Group

SPONZORI

dm

ESPLANADE
ZAGREB HOTEL

MEDIJSKI POKROVITELJI

dop.hr
DRUŠTVENO ODGOVORNO
POSLOVANJE U HRVATSKOJ

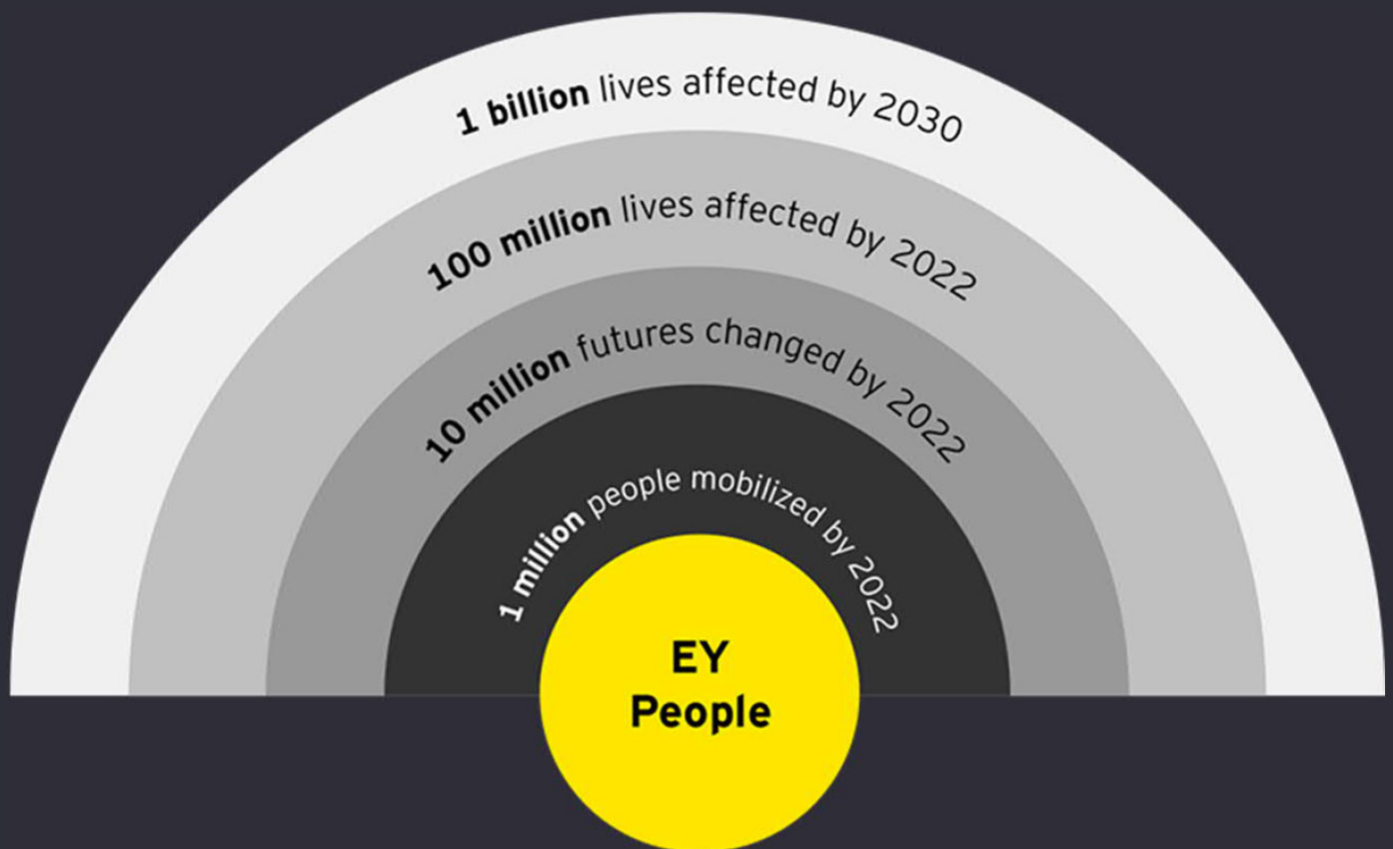
PODUZETNIK

102.5
YAMMAT FM

Održivi razvoj kao dio EY strategije

Piše: Karla Alfier, EY, Assistant Manager u odjelu Poslovnog savjetovanja, zadužena za savjetovanje vezano za društveno odgovorno poslovanje

EY je jedna od vodećih svjetskih kompanija u uslugama revizije, poreza, strategije i transakcija te poslovnog savjetovanja. Ističe se i svojim znanjem u području održivog razvoja koji ugrađuje u rješenja za svoje klijente

Dio EY strategije i ambicije jest pozitivan utjecaj na planet Zemlju – zato je EY usmjeren na svrhovitu akciju koja smanjuje negativni utjecaj poslovnih aktivnosti na okoliš. Kao korak u tom smjeru ističe se plan, najavljen na sastanku WEF-a (World Economic Forum) u Davosu u siječnju 2020., na kojem se EY obvezao kao prva od Big4 organizacija da postigne ugljičnu neutralnost do kraja 2020. kroz smanjenje i neutraliziranje GHG emisija (Greenhouse Gas Emission).

Također je Stevea Varleyja imenovan za EY-jevog prvog potpredsjednika za održivost koji je od stupanja na dužnost u srpnju 2020., osim na internu EY održivost, usmjeren na pomaganje klijentima u postizanju njihovih planova i ciljeva održivosti.

U 2020., EY je izdao globalnu izjavu o okolišu te pripremio detaljne akcijske planove u odnosu na poslovna putovanja, potrošnju energije u uredima, otpad, potrošnju vode i održivu nabavu. U 2021. EY Hrvatska će sudjelovati u UN Global Compact programu SDG Ambition Accelerator.

EY aktivnosti i usluge u području održivog razvoja

S logan EY-a Building a better working world ne očituje se samo kroz aktivnosti usmjerene na društveno odgovorno poslovanje, već i na usluge koje EY pruža klijentima, a koje se tiču održivosti.

Unutar EY-a globalno se ovom tematikom prvenstveno bave odjeli: Climate Change and Sustainability Services (CCaSS) u kojemu je zaposleno više od 1.300 stručnjaka u više od 25 zemalja i odjel Business Consulting koji zapošljava 37.000 ljudi diljem svijeta okupljenih u timove: Business Transformation, Finance, Supply Chain and Operations, Enterprise Risk, Technology Risk i Financial Services Risk.

Usluge koje pružamo iz područja društveno odgovornog poslovanja i održivosti tiču se gotovo svih poslovnih procesa (od nabave, preko gospodarenja otpadom do upravljanja rizicima) te mogu uključivati bilo koju industriju, odnosno sve vrste klijenata (javni/privatni sektor). Usluge savjetovanja odnose se na sljedeća područja: poslovnu transformaciju, rizike (poslovanja, financijske, ESG (Environmental, social and governance)), upravljanje dobavljačkim lancem i poslovnim operacijama, nefinancijsko izvještavanje – savjetovanje i verifikacija, procjenu vrijednosti i mjerenje rezultata, klimatske promjene i energetiku, EHS (Environmental, Health and Safety).

Društveno odgovorno poslovanje kao alat održivog razvoja

EY Ripples, naš globalni program društveno odgovornog poslovanja, usklađen s Globalnim ciljevima održivog razvoja UN-a, ima za cilj do 2030. pozitivno utjecati na živote 1 milijarde ljudi kroz sudjelovanje, mentorstvo i dijeljenje znanja EY zaposlenika u tri područja:

1. Podrška idućoj generaciji radne snage- Pružanje podrške mladima i onima sa slabijim mogućnostima da razviju način razmišljanja i vještine koji će im biti potrebni za pronalaženje i zadržavanje radnog mjesta
2. Suradnja s poduzetnicima- Pomaganje malim i rastućim poduzetnicima koji posluju u skladu s Globalnim ciljevima održivog razvoja
3. Ubrzavanje ekološke održivosti- Poticanje usvajanja ponašanja, tehnologija i poslovnih modela koji štite i obnavljaju okoliš, a istovremeno otvaraju ekonomske mogućnosti.

Globalno, pa tako i lokalno, E&Y snažno podupire poduzetništvo te kroz program EY Poduzetnik godine, koji je sastavni dio korporativne strategije, promoviraju uspješne poduzetničke priče – poduzetnice i poduzetnike koji stvaraju nova radna mjesta i razvijaju svoje zajednice. Lokalno podržavaju brojne inicijative usmjerene na razvoj i promociju poduzetništva poput projekta Poduzetnički mindset te HUP-ovog projekta Poduzetnici budućnosti. Tradicionalno EY sudjeluje i u raznim humanitarnim akcijama poput utrke Terry Fox Run, darivanja djece Caritasovog dječjeg doma u Vugrovcu (Kuća sv. Franje) i drugih.

Pregled izabranih novosti i aktivnosti objavljenih na dop.hr

Priredila: Katarina Plećaš

AKTIVNOSTI

Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj ponosno stoji iza sljedećih inicijativa:

dop.hr DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE U HRVATSKOJ

KONFERENCIJA O DOP-u

INDEKS DOP-a

Povelja o raznolikosti

GiO

#gospodarstvo i održivost

MEDUNARODNA SURADNJA

NEFINANCIJSKO IZVJEŠTAVANJE

EDUKACIJA

Savez za rodnu ravnopravnost

PUBLIKACIJE

HR PSOR je primio tri nova člana: A1, Ernst & Young i Erste banku

Poštovani čitatelji,

kako bismo vas podsjetili na [novosti i aktivnosti](#) vezanih na održivi razvoj i DOP u proteklom razdoblju, od izdanja posljednjeg broja GiO 63. koji je objavljen sredinom listopada 2020. godine, u nastavku možete naći poveznice na odabrane članke:

- ✓ [ODRŽAN ONLINE OTVORENI RAZGOVOR SOLIDARNA RADNA OKOLINA SA ŽENAMA ŽRTVAMA PARTNERSKOG I OBITELJSKOG NASILJA](#)
- ✓ [SVJETSKI DAN DJETETA U HRVATSKOJ OBILJEŽAVA I POSLOVNI SEKTOR – KOJE SU POSLOVNE PRAKSE NAJBOLJE UVAŽILE PRAVA I INTERESE DJECE U HRVATSKOJ?](#)
- ✓ [IKEA SNAŽNO USTAJE PROTIV ESKALACIJE OBITELJSKOG NASILJA KAMPANJOM „SIGURAN DOM JE BOLJI DOM“](#)
- ✓ [VLADA RH MORA PRIORITIZIRATI ZELENI I PRAVEDNI OPORAVAK](#)
- ✓ [28. LISTOPADA 2020., NA SDG SUMMITU ODRŽANA DVA OKRUGLA STOLA U SUORGANIZACIJI HR PSOR-A](#)
- ✓ [ODRŽAN PRVI OKRUGLI STOL SDG SAMITA U ORGANIZACIJI HR PSOR-A POD NAZIVOM „ZELENA JAVNA NABAVA“](#)
- ✓ [SPONZORI 12. KONFERENCIJE O DOPU](#)
- ✓ [POTPISIVANJE POVELJE O RAZNOLIKOSTI U RIJECI](#)